

Holship og Bodø havn

Advokat Frode Lauareid – KS Advokatene

Litt om KS Advokatene

- 18 advokatar
 - Arbeidsrett
 - Kommunalrett og forvaltningsrett
 - Innkjøp og offentlig støtte
 - Eigedomsskatt og mva
 - Fast eigedom og miljø
- Medlemsservice
- Betalte juridiske tenester
 - Juridiske vurderingar
 - Granskingar
 - Konfliktløysing
 - Rettssaker
 - Kurs
- Interessepolitikk
 - Høyringar
 - Deltaking i lovutval

Holship - HR-2016-2554-P
16. desember 2016

Bakgrunn for saka

- Fortrinnsretten for hamnearbeidarar
- Holship ikkje tariffbunden
- NTF ville iverksetja boikott
- Spørsmål om boikott var lovleg

Kva sa Høgsterett

- Forskjellig status (trinnhøgde) mellom forskjellige rettsreglar
 - Grunnlov – Eøs-lova/menneskerettar – Vanleg lov – forskrift
 - Boikottretten?
 - Uansett ei proporsjonalitetsvurdering

EØS og boikott

- Hovudregel: Fri etableringsrett
- Unntak
 - Tungtvegande allmenne interesser
 - Rett til boikott etter EØS-avtalen
 - Uansett ei proporsjonalitetsvurdering. NTF mot Arbeidsmannsforbundet
 - Tariffunntaket i EØS-retten
 - Antydar nei, avsnitt 128
- Konklusjon: Boikotten er i strid med etableringsretten

ILO-konvensjon nr 137

- Høgsterett er usikker på rekkevidda av konvensjonen
- Må uansett vika for EØS-avtalen, jmf § 2

Konsekvensar for kommunale hamner

- Ikkje plikt til å bruka laste- og lossearbeidarar
- Boikott utanfor streik vil vera ulovleg
- Viktig med ryddige forhold

Konsekvensar for kommunale hamner

- Ha kontroll på økonomien i hamna di. Kva har du i profitt
- Ha kontroll på kvifor du prisar tenestene dine slik du gjer
- Opptre sakleg, ikkje vilkårleg, forholdsmessig og ikkje-diskriminerande
- Opptre forretningsmessig
- Opptre samfunnsutviklande

Bodø havn – Hålogaland LH-2016-133696
3. april 2017

Bakgrunn for saka

- Krav om tilbakebetaling av kaivederlag
- Hurtigruten AS meinte:
 - Misbruk av makt
 - Urimeleg høg pris
 - Prisfastsetjinga er vilkårleg
 - Prisdiskriminering
 - Rettsstridig konkurransesamarbeid
- Dommen anka til Høgsterett, men slapp ikkje inn.

Kva sa lagmannsretten?

- Kva er det Bodø havn tilbyr, liggetid eller tilgang til kai?
 - Bodø havn tilbyr tilgang til kai
- Modellar for prising
 - Lagmannsretten finn det uklart kva profitt Bodø havn har
 - Samanlikningsgrunnlag er pris per BT per anløp
 - Ikkje andre modellar
 - Ikkje kva prisen er i andre norske hamner
 - Ikkje kva prisen er i utanlandske hamner

Kva sa lagmannsretten?

- *”Øvrige rettsgrunnlag – urimelig pris”*
 - *”Lagmannsretten finner det ikke urimelig i seg selv at det betales en minstesats per anløp, og det er ikke avgjørende at dette er formulert som betaling for ett døgn. Liggetid har som nevnt begrenset betydning på grunn av at det ikke er fortrenghelseffekter i Bodø Havn. At muligheten for flere anløp til samme pris innenfor ett døgn er knyttet til det enkelte fartøy og ikke rederiet, har gode grunner for seg, og kan ikke sies å være urimelig. Regelen er enkel å håndtere, og alternativet ville medført konkurransevridning i favør av rederier med mange fartøy.”*

Kva sa lagmannsretten?

- Om urimeleg pris etter Konkurranseloven § 11
 - Hurtigruten har ikkje påvist urimeleg pris
 - Heller ikkje diskriminering samanlikna med andre brukarar av hamna
 - Vestfjordfergene og investering i ferjekai
 - Vestfjordfergene og indeksregulering
 - Cruiseskip
 - Forhandlar ikkje med alle

Kva sa lagmannsretten

- Maktmisbrukslæra
 - Er prisinga sakleg? Drøftinga etter konkurranselova
 - Er prisinga vilkårleg?
 - Same prisregime som etter gamal lov
 - Prisinga er erfaringsbasert, seier lagmannsretten, og ok.

Kva sa lagmannsretten

- *”Konkurranseloven § 10 - samordnet opptreden”*
 - *”Bodø Havn er på grunn av statsavtalen i en monopolsituasjon overfor Hurtigruten når det gjelder tjenesteproduktet å legge til kai. Partene er enige om at Bodø Havn ikke er i samme geografiske marked som øvrige havner når det gjelder tilgang til kai, og at havna ikke er i konkurranse med andre havner om dette. Hurtigruten har ikke anført at det fins potensielle konkurrenter heller. Basert på partenes anførsler legger lagmannsretten til grunn at ingen av deltakerne opererer i samme relevante marked som hverandre eller tredjemenn når det gjelder tilgang til kai. Lagmannsretten har ovenfor kommet til at liggetid ved kai ikke er et eget marked som havnene er konkurrenter i.”*

Strandadommen HR-2015-1347-A og maktmisbrukslæra

- Ringnes i avsnitt 51:
-
- Som fremholdt av Sivilombudsmannen i sak [SOMB-1998-94](#) må et utgangspunkt også være at det offentlige har betydelig frihet i sin forretningsdrift, og at en kommune må kunne legge vekt på de hensyn som den anser for forretningsmessig forsvarlig.
-

Strandadommen HR-2015-1347-A og maktmisbrukslæra

- Ringnes i avsnitt 54:
-
- Jeg finner imidlertid ikke å kunne utelukke at læren om myndighetsmisbruk kan gjøres gjeldende som et supplement også for kommuners havnevirksomhet. Men det forholdet at denne virksomheten av lovgiver er forutsatt å skulle utøves på rent kommersielt grunnlag, må tilsi at terskelen for å gripe inn overfor den pris og øvrige forretningsvilkår som settes, må ligge relativt høyt. Dette må gjelde selv om havnevirksomhet til dels kan sies å ligge tett opp til ordinær forvaltningsvirksomhet, blant annet gjelder det mottaksplikten etter [havneloven § 39](#).

Strandadommen HR-2015-1347-A og maktmisbrukslæra

- Skoghøy i avsnitt 75:
-
- De deler av myndighetsmisbrukslæren som er aktuelle i denne saken, er kravet om likebehandling og kravet om at offentlige organer ikke skal ta usaklige hensyn. Disse kravene gir uttrykk for grunnleggende etiske retningslinjer for hva som er akseptabel opptreden av offentlige organer, og må klart også gjelde for havnevesenets forretningsvirksomhet.

Strandadommen HR-2015-1347-A og maktmisbrukslæra

- Skoghøy i avsnitt 82:
-
- Selv om Stranda Hamnevesen ved prisingen av de enkelte tjenestene ikke er bundet til bare å kreve kostnadsdekning, er imidlertid havnevesenet - som jeg tidligere har redegjort for - som offentlig virksomhet bundet av reglene om myndighetsmisbruk. Dette innebærer blant annet at ulikheter i prisingen av tjenester overfor ulike brukergrupper må være saklig begrunnet, og i den utstrekning det kreves samme pris for kvalitativt ulike tjenester, må også det ha en saklig grunn.

